

ІМРЕ КАЛЬМАН

Imre Kálmán (Emmerich Kalman)

(24 жовтня 1882 — 30 жовтня 1953)

Народився в угорському місті Шіофоке в сім'ї єврея-торговця Карла Коппштейна. Ще в школі змінив прізвище на Кальман. Навчався на піаніста, проте через артрит переключився на композицію. Закінчив у Будапешті музичну академію, де викладали Бела Барток і Золтан коду. З 1904 року працює музичним критиком у будапештській газеті, одночасно багато часу приділяючи композиції. Втім романси та симфонічні твори Кальмана великого успіху не мали, зате Велику премію міста Будапешта отримав його цикл пісень. За порадою свого друга, композитора Віктора Якобі, Кальман вирішив спробувати сили в опереті. Вже перша його оперета (Tatárjárás, 1908, Будапешт) викликала захоплення публіки; її було поставлено у Відні, Нью-Йорку і Лондоні (під назвою «Осінні маневри»). Тоді ж Кальман переїздить до Відня, де закріплює успіх оперетою «Циган-прем'єр» (1912). У військовий 1915-й рік з'явилася найпопулярніша оперета Кальмана «Королева Чардаш (Сільва)». Її ставили навіть на іншому боці фронту, в тому числі - в Росії (змінивши прізвища персонажів і місце дії). У 1920-і роки найбільший успіх мали три оперети Кальмана: «Баядера» (1921) (тут, окрім традиційних для нього вальсів і чардаша, Кальман вирішив освоїти нові ритми: фокстрот і шиммі), «Маріца»

(1924) і «Принцеса цирку» (1926). 1930-го року Кальман одружується на акторці Вірі Макінські, якій присвячує оперету «Фіалка Монмартра». У них народилися син і дві дочки.

Після аншлюса гітлером Австрії (1938) Кальман емігрував до Франції, а потім - до США (1940). Річ у тім, що незважаючи на єврейське походження, Кальман був одним з улюблених композиторів Гітлера. Після аншлюса Кальман отримує пропозицію стати «почесним арійцем», але рішуче відмовляється. Після еміграції Кальмана його твори було заборонено в нацистській Німеччині.

Після розгрому нацизму, взимку 1948/1949 року, Імре Кальман приїхав до Європи, поклав вінок на могилу Легара, потім повернувся до США. У 1949 році після інсульту був частково паралізований. Потім самопочуття трохи покращилося, і в 1951 році Кальман за наполяганням Віри переїхав до Парижа, де прожив ще два роки. Похований, згідно із заповітом, у Відні, на Центральному кладовищі. У Національній бібліотеці Австрії відкрита меморіальна кімната Кальмана.

Музика Кальмана не має рівних в опереті за своєю святковістю, урочистістю, витонченістю мелодики і оркестровки. Вона незмінно пронизана угорськими мотивами, навіть якщо персонаж індієць («Баядера»), росіянка («Принцеса цирку») чи француз («Фіалка Монмартра»). Та "найбільш угорська" з оперет Кальмана - безумовно, «Маріца».

Твори Кальмана:

- * **Осінні маневри** (Tatárjárás, (Herbstmanöver), 1908, Будапешт)
- * **Солдат у відпустці** (Az Obsitos, (Gute Kamerad), 1910, Будапешт)
- * **Маленький король** (Der kleine König, 1912, Відень)
- * **Циган-прем'єр** (Der Zigeunerprimás, 1912, Відень)
- * **Королева Чардаш** (Сільва (Die Csárdásfürstin), 1915, Відень)
- * **Фея карнавалу** (Die Faschingsfee, 1917, Відень)
- * **Голландочка** (Das Hollandweibchen, 1920, Відень)
- * **Баядера** (Die Bajadere, 1921, Відень)
- * **Маріца** (Графиня Маріца (Gräfin Mariza), 1924, Відень)
- * **Принцеса цирку** (Die Zirkusprinzessin, 1926, Відень)
- * **Золотий світанок** (Golden Dawn, 1927, Нью-Йорк)
- * **Герцогиня з Чикаго** (Die Herzogin von Chicago, 1928, Відень)
- * **Фіалка Монмартра** (Das Veilchen vom Montmartre, 1930, Відень)
- * **Диявольський погонич** (Der Teufelsreiter, 1932, Відень)
- * **Імператриця Жозефіна** (Kaiserin Josephine, 1936, Цюріх)
- * **Маринка** (Marinka, 1945, Нью-Йорк)
- * **Арізонська леді** (Arizona Lady, 1953, Берн)